

Тема: Сакральне мистецтво. Створення пейзажної композиції з культовою спорудою на тему «Храм — перехрестя неба та землі» (акварель або гуаш).

Мета: виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб; формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв; розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації; розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу; формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Опорний конспект уроку

1. Мотивація навчальної діяльності.

Прочитайте вислів.

2. Вивчення нового матеріалу.

Слово вчителя.

Пам'ятки сакральної архітектури, залишені нам творцями минулих епох, є свідками життя народу та розвитку його національної культури.

Культові споруди призначені для проведення обрядів задля прилучення людини до віри. Зазвичай вони здатні вмістити велику кількість людей. Храми втілюють образ світоустрою, визначеного в тій чи іншій релігії (християнство, буддизм, іслам).

У різних країнах залежно від віросповідання оформилися певні типи культових споруд:
 у католиків — костел, у буддистів — пагода, в іудеїв — синагога, у мусульман — мечеть тощо.

Українська сакральна архітектура завжди була відкрита світові, тобто збагачувалася архітектурними ідеями різних народів, але водночас мала своє особливе «обличчя», віддзеркалювала національну самобутність.

В Україні збереглося 2500 об'єктів дерев'яної культової архітектури, багато з них мають надзвичайну мистецьку цінність.

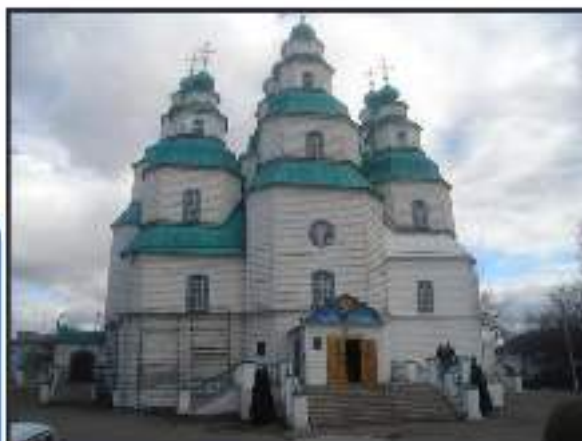
Ще раніше до цього списку увійшли відомі кам'яні культові споруди Києва: собор Святої Софії та Києво-Печерська лавра. Найдавніший дерев'яний храм зберігся в селі Колодне на Закарпатті (1470 р.).

До ціннісних надбань належать і різьблені іконостаси, наприклад у церкві в Рогатині.

Цей величний
пірамідальний храм з
дев'ятьма вежами-
куполами є найбільшою
культовою дерев'яною
спорудою в Україні (висота
— 65 м).

Костьольне будівництво
набуло поширення
переважно в західно-
українському регіоні.

Римо-католицький костел Святого Миколая у Києві

Зразків мусульманської
архітектури найбільше
збереглося на території
Криму.

Джума-Джамі — головна мечеть Багаторії

Синагоги побудовано в багатьох містах України, найграндіозніша — у Дніпрі.

Синагога «Золота троянда», м. Дніпро

Порівняйте зразки.

Порівняйте зразки культових споруд, представлених на світлинах.

Колегіальний костел
в Івано-Франківську

Сучасний буддійський храм
Білий Лотос у Черкасах

Хоральна синагога в Харкові

Слово вчителя.

Центральний неф завжди вищий і ширший за бічні. Він завершується нішею — апсидою. Така споруда нагадує киль корабля, про що говорить і його назва (неф — від лат. *navis* — корабель).

Романська базиліка Сан-П'єро-а-Градो м. Піза

Його стрункі високі вежі й химерні фасади щедро прикрашені арками, скульптурами, витіюватими рельєфами. Дзвони собору чути на відстані 15 км.

Безліч пагод побудовано на батьківщині цієї споруди — у Китаї: від невеличких, розташованих на пагорбах майже в кожному селищі, до гігантських багатоповерхових сучасних конструкцій із ліфтами та ескалаторами.

Зазвичай пагоди мають в основі квадратну або 6-, 8-, 12-кутну форму. Як будівельний матеріал для них використовують дерево, цеглу, камінь, метал.

З-поміж дерев'яних пагод, які майже не збереглися до наших днів, цікавою є восьмикутна споруда в Інсяні: від кожного подиху вітру, від дзвіночків, підвішених до карниза кожного ярусу, народжується ніжна музика.

Пагода із загнутими краями даху й безліччю ярусів стала символом азійської архітектури, своєрідною візитівкою Сходу, яку ми відразу впізнаємо без жодного підпису.

Культова споруда мусульман — **мечеть** — завершується куполом у формі напівкулі. Біля неї будуються вежі — мінарети (від одного до дев'яти).

Блакитна мечеть м. Стамбул

Купол Скелі — зразок мусульманської архітектури, золотий купол цієї святині (діаметром близько 20 м) панує над Єрусалимом в Ізраїлі.

Куполи храмів можуть мати різну форму: сферичну, шоломоподібну, цибулеподібну, конусоподібну.

Розгляньте, порівняйте, охарактеризуйте.

Розгляньте культові споруди, порівняйте їх архітектурні особливості й охарактеризуйте форму куполів.

Мавзолей Тадж-Махал
(Індія)

Михайлівський Золотоверхий
собор (Україна)

Розгляньте культові споруди, порівняйте їх архітектурні особливості й охарактеризуйте форму куполів.

Спасо-Преображенський собор у Мінську (Білорусь)

Спасо-Преображенський собор у Чернігові (Україна)

Слово вчителя.

Слово вчителя

Культові споруди часто будують на головній площі міста, вони є частиною міських пейзажів. А монастирські комплекси гармонійно вписуються в мальовничі заміські краєвиди.

Церква святого Пантелеймона поблизу Галича

Фізкультхвилинка.

<https://youtu.be/2ShGDkDy8YI>

3. Практична діяльність учнів

Пригадайте правила безпеки на уроці.

Сьогодні

Правила безпеки на уроці образотворчого мистецтва

Роботу розпочинати лише з дозволу вчителя.

Використовувати інструмент тільки за призначенням.

Сьогодні

Правила безпеки на уроці образотворчого мистецтва

Користуватися прийомами роботи з інструментами, як показав учитель.

Тримати своє робоче місце у належному порядку.

Мистецькі поради.

Створіть пейзажну композицію з культовою спорудою на тему «Храм — перехрестя неба та землі» (акварель або гуаш).

Продумайте композицію пейзажу і відповідно до задуму оберіть формат — вертикальний чи горизонтальний.

Намітьте загальну форму і розміри споруди — мечеті або пагоди, місце її розташування в композиції. Урахуйте правила лінійної та повітряної перспектив.

Передайте настрій пейзажу за допомогою колориту.

Послідовність виконання.

Послідовність виконання

1

2

3

4

5

6

Перегляньте відео за покликанням. Продумайте композицію, оберіть, як саме буде розташовуватися аркуш паперу. Простим олівцем намітьте загальний вид споруди. Не забувайте про правила лінійної та повітряної композиції (рівномірно зменшуйте об'єкти, при їх видаленні від очей спостерігача). Деталізуйте малюнок, додаючи споруді вікна, арки, купола тощо. Оздоблюйте прилеглу територію деревами, кущами, квітками. Коли робота простим олівцем завершена – розмалуйте його за допомогою гуаші або акварельних фарб.

<https://youtu.be/8ref7Dffuv4>

4. Закріплення вивченого.
Мистецька скарбничка.

Базиліка (від грец. — дім базилевса, царський дім) — римо-католицький храм, тип будови прямокутної форми, яка складається з непарного числа (1, 3, 5) різних за висотою нефів.

Мечеть — мусульманська архітектурна споруда.

Костел (від лат. castellum — укріплене місце, замок) — назва релігійної споруди християн-католиків.

5. Підсумок.

Узагальнюємо знання.

6. Рефлексія.

Оцінить роботу.

Виконані роботи можна надіслати:

1. На освітню платформу для дистанційного навчання **HUMAN**.

Не забувайте вказати своє прізвище та ім'я, клас, дату проведення уроку.

Бажаю плідної праці!